

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 641/2015-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti ALMEDIA spol. s r. o., M. R. Štefánika 3504, Trebišov, zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Brázdilom, Advokátska kancelária Brázdil & Brázdilová, Trhová 1, Zvolen, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 539/2010, za účasti Okresného súdu Bratislava II, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti ALMEDIA spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 539/2010 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresnému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e ,** aby v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 539/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti ALMEDIA spol. s r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré jej je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti ALMEDIA spol. s r. o., trovy konania v sume 355,72 € (slovom tristopäťdesiatpäť eur a sedemdesiatdva centov) na účet jej advokáta JUDr. Jozefa Brázdila, Advokátska kancelária Brázdil & Brázdilová, Trhová 1, Zvolen, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2015 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti ALMEDIA spol. s r. o., M. R. Štefánika 3504, Trebišov (ďalej len „s'ťažovateľka“, v citáciách aj „oprávnený“ alebo „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Er 539/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

V súvislosti s porušením označených práv s'ťažovateľka v časti podstatnej pre toto konanie s'ťažnosť odôvodňuje takto:

„Dňa 22. 3. 2010 sme ako oprávnený podali návrh na výkon exekúcie na exekútorskom úrade súdneho exekútora [REDAKOVANÉ]... Predmetom konania bolo vymoženie istiny 10.404,65,- EUR plus príslušenstvo. Dňa 12. 4. 2010 vydal Okresný súd Bratislava II. poverenie na výkon exekúcie... proti povinnému: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (predtým [REDAKOVANÉ])“

██████████). Dňa 16. 9. 2010 bolo doručené rozhodnutie, ktorým Okresný súd Bratislava II. Uznesením vyhovel námietkam povinného. My ako oprávnený sme podali voči danému rozhodnutiu odvolanie dňa 17. 9. 2010. Krajský súd Bratislava uznesením č. 18 CoE/16/2011 zo dňa 30. 12. 2011 (doručeným na OS BA II. dňa 21. 2. 2012) zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil na nové konanie.

Následne prvostupňový súd rozhodol Uznesením č. 56 Er/539/2010-26 zo dňa 28. 6. 2012 tak, že námietky povinného zamietol. Neskôr prvostupňový súd vyšším súdnym úradníkom vydal Uznesenie č. 56 Er/539/2010-103 zo dňa 2. 12. 2013, ktorým predmetnú exekúciu zastavil. Okamžite po jeho doručení sme podali odvolanie, dňa 30. 12. 2013. O odvolaní rozhodol prvostupňový súd autoremedúrou Uznesením č. 56 Er/539/2010-119 zo dňa 19. 2. 2015 tak, že napadnuté uznesenie zrušil...

Dlhodobou nečinnosťou predovšetkým prvostupňového exekučného súdu... od septembra 2010 do približne decembra 2011...; od júna 2012 do dec. 2013..., od jan. 2014 do febr. 2015..., spolu 44 mesiacov nečinnosti súdu a tiež neprocesnými postupmi došlo k porušeniu nášho ústavného práva podľa čl. 48 ods.2 Ústavy SR na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote a taktiež práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Svoje práva sme nútení brániť prostredníctvom ústavnej sťažnosti, pretože ostatné použité prostriedky na ochranu našich práv zostali neúčinné.“

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tiež uvádza, že „[d]ňa 14. 1. 2015 sme... podali na konajúci súd cestou jeho predsedníčky sťažnosť na prieťahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu nám zaslala vyjadrenie dňa 9. 3. 2015, kde konštatovala, že nastali prieťahy v konaní prvostupňového súdu pri rozhodovaní v období od 3. 1. 2014 do 19. 1. 2015.“.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol takto:

„Postupom Okresného súdu Bratislava II. v konaní sp. zn. 56 Er 539/2010 bolo porušené ústavné právo sťažovateľa garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právo na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Bratislava II. vo veci sp. zn. 56 Er 539/2010 sa prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000 € voči Okresnému súdu Bratislava II., ktoré je povinný vyplatiť Okresný súd Bratislava II. sťažovateľovi v lehote 1 mesiac od právoplatnosti rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava II. je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 355,72 € na účet jeho právneho zástupcu...“

Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí a uznesením č. k. II. ÚS 641/2015-10 zo 6. októbra 2015 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Následne spolu s prípisom č. k. II. ÚS 641/2015-15 zo 7. októbra 2015 ústavný súd doručil predsedníčke okresného súdu sťažnosť a uznesenie č. k. II. ÚS 641/2015-10 zo 6. októbra 2015, ktorým prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky, a vyzval ju, aby sa k sťažnosti písomne vyjadrila a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu vo svojom vyjadrení č. Spr 2104/2015 z 22. októbra 2015 (doručenom ústavnému súdu 29. októbra 2015) okrem iného uvádza:

„Po oboznámení sa s obsahom spisu uvádzam, že sťažnosť sťažovateľa je čiastočne dôvodná... Zo spisu je zrejmé, že v prvom sťažovateľom namietanom období, t. j. od septembra 2010 do približne decembra 2011 neboli v predmetnej veci žiadne prieťahy spôsobené nečinnosťou prvostupňového súdu, nakoľko v tomto období súd realizoval úkony

vo veci riadne a v primeraných časových intervaloch, pričom od januára 2011 do februára 2012 sa spis nachádzal na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní. V druhom sťažovateľom namietanom období od júna 2012 do decembra 2013 súd ďalej plynulo vo veci konal a realizoval nevyhnutné procesné úkony, pričom v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že správne súdu neprináleží hodnotiť účelnosť jednotlivých procesných úkonov realizovaných vo veci. Pokiaľ ide o tretie sťažovateľom namietané obdobie od januára 2014 do februára 2015, zo spisu boli zistené prietahy v danom konaní tak, ako to bolo konštatované aj v odpovedi na sťažnosť zo dňa 9. 3. 2015 pod číslom Spr. 2009/2015, v ktorej bolo konštatované zistenie prietahov zo obdobia od 3. 1. 2014 do 19. 1. 2015. Súčasne považujem za potrebné uviesť, že v súčasnosti súd vo veci ďalej plynulo koná.“

Prípisom č. k. II. ÚS 641/2015-18 z 3. novembra 2015 ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby oznámil, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie okresného súdu č. Spr 2104/2015 z 22. októbra 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 30. novembra 2015 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a v zastúpení sťažovateľky okrem iného skonštatoval, že „[a]ni reakcia Okresného súdu Bratislava II. Nezmenila náš názor v tom, že došlo k prietahom v predmetnom konaní na súde, a to najmä na prvostupňovom súde. I keď ej pravdou, že aj na odvolacom súde bola vec vybavovaná neprimerane dlho..., prevažné obdobie prietahov nastalo na prvostupňovom súde ako sme ho popísali v ústavnej sťažnosti. Chceme poukázať aj nato, že pokiaľ predseda súdu konštatuje priebežné konanie úkonov vo veci, vo veľkom rozsahu išlo o zmätočné, nehospodárne a procesne nesprávne úkony, ktoré tiež prispeli k predĺženiu jeho trvania.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označeného článku

ústavy a dohovoru. Poukazujúc na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou v sťažnosti namietaného porušenia označených práv, ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03), a preto ďalej konal bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.

Z obsahu sťažnosti, priložených písomností, vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 56 Er 539/2010.

Dňa 24. marca 2010 sťažovateľka doručila súdnemu exekútorovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „súdny exekútor“), návrh na vykonanie exekúcie z 22. marca 2010.

Dňa 6. apríla 2010 súdny exekútor podal na okresnom súde žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinná“), na vymoženie finančnej čiastky v sume 10 404,65 € s príslušenstvom. Následne okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, ktorý upovedomil povinnú o jej začatí.

Dňa 31. mája 2010 súdny exekútor doručil okresnému súdu námietky povinnej proti exekúcii.

Dňa 17. augusta 2010 okresný súd uznesením č. k. 56 Er 539/2010-14 (ďalej len „uznesenie okresného súdu zo 17. augusta 2010“) námietkam povinnej vyhovel. Proti označenému rozhodnutiu okresného súdu podala 22. septembra 2010 sťažovateľka odvolanie.

Dňa 22. októbra 2010 sa na základe predchádzajúcej výzvy okresného súdu k odvolaniu sťažovateľky vyjadrila povinná.

Dňa 17. januára 2011 na účely rozhodovania o odvolaní sťažovateľky okresný súd predložil Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na vec sa vzťahujúci súdny spis. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd uznesením č. k. 18 CoE 16/2011-21

z 30. decembra 2011 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom na vec sa vzťahujúci spisový materiál bol okresnému súdu doručený vo februári 2012.

Dňa 28. júna 2012 okresný súd, vychádzajúc z právneho názoru krajského súdu, potom ako námietky povinnej proti exekúcii opätovne preskúmal, ich uznesením č. k. 56 Er 539/2010-26 zamietol.

Dňa 4. septembra 2012 bol povinnou okresnému súdu doručený návrh na zastavenie exekúcie, ktorý právne odôvodnila s poukazom na § 57 ods. 1 písm. k) zákona Národnej rady Slovenskej republiky o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Dňa 25. februára 2013 okresný súd nariadil v preskúmvanej veci pojednávanie, ktorého termín určil na 28. marec 2013, pričom 4. marca 2013 predmetné pojednávanie odročil a nariadil nový termín pojednávania na 3. apríl 2013.

Dňa 3. apríla 2013 sa uskutočnilo v exekučnej veci sťažovateľky pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd uložil povinnej, aby v lehote 60 dní doručila do súdneho spisu špecifikáciu svojho majetku a spôsob jeho využitia.

Dňa 2. decembra 2013 okresný súd uznesením č. k. 56 Er 539/2010-103 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 2. decembra 2013“) zastavil exekúciu. Následne sťažovateľka podala 3. januára 2014 proti označenému uzneseniu okresného súdu odvolanie.

Dňa 22. januára 2015 okresný súd nariadil pojednávanie, ktorého termín určil na 19. február 2015, pričom 18. februára 2015 nariadené pojednávanie odročil.

Dňa 19. februára 2015 okresný súd v rámci autoremedúry uznesením č. k. 56 Er 539/2010-119 z 19. februára 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 19. februára 2015“) zrušil svoje predchádzajúce uznesenie z 2. decembra 2013.

Dňa 24. marca 2015 okresný súd v exekučnej veci sťažovateľky vykonal pojednávanie, ktoré odročil na neurčito na účely zistenia presnej špecifikácie vymáhanej pohľadávky prostredníctvom súdneho exekútora.

Dňa 11. mája 2015 súdny exekútor doručil okresnému súdu podanie, v ktorom na základe výzvy okresného súdu konkretizoval výšku ním vymáhanej pohľadávky. Následne okresný súd predmetné podanie súdneho exekútora zaslal na vyjadrenie povinnej, ktorá 22. júna 2015 okresnému súdu doručila svoje stanovisko k vymáhanej pohľadávke.

Prípísom z 2. júna 2015 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby sa v lehote 30 dní vyjadrila k prípadnej možnosti mimosúdnej dohody s povinnou. Sťažovateľka na predmetnú výzvu reagovala podaním doručeným okresnému súdu 10. júla 2015.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne

východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že nejde o vec skutkovo ani právne zložitú, pričom ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti neakcentovala skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Ústavný súd pri hodnotení ďalšieho kritéria, správania sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania, nezistil také skutočnosti, ktoré by ovplyvnili jeho doterajšiu dĺžku a mali byť zohľadnené na jej ťarchu. Sťažovateľke preto nemožno pričítať podiel na stave veci, v akom sa vec nachádza v čase rozhodovania ústavného súdu o jej sťažnosti.

Pri hodnotení tohto kritéria ústavný súd prihliadol na aktívny prístup sťažovateľky, keď v priebehu napadnutého konania postupom podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov namietala existenciu zbytočných prierahov v preskúmvanom konaní. Sťažovateľka tak, využívajúc aj iné prostriedky spôsobilé aspoň čiastočne minimalizovať zbytočné prierahy v postupe okresného súdu, mala snahu aj takto ovplyvniť a tým skrátiť celkovú dĺžku napadnutého konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní (ako aj neprímeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z obsahu sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 56 Er 539/2010 ústavný súd zistil, že doterajší postup okresného súdu v priebehu napadnutého konania je poznamenaný obdobiami jeho ničím neodôvodnenej nečinnosti (obdobie september 2012 až apríl 2013, máj 2013 až december 2013, január 2014 až február 2015), ktoré sú v rozpore s ústavnou požiadavkou prerokovania veci bez zbytočných prietahov, pretože okresný súd v týchto obdobiach nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že tieto obdobia nečinnosti okresného súdu mali rozhodujúci podiel na celkovom spomalení napadnutého konania, a tým aj na predĺžení stavu právnej neistoty sťažovateľky.

Namietané konanie je čiastočne poznačené aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu pri prerokúvaní a rozhodovaní danej veci, na vrub ktorej možno pripísať aj vydanie uznesenia okresného súdu zo 17. augusta 2010, ktoré bolo na základe odvolania sťažovateľky v odvolacom konaní uznesením krajského súdu zrušené pre nesprávne právne posúdenie veci a s tým súvisiace nedostatočné zistenie skutkového stavu veci okresným súdom, a preto v rozsahu jeho zrušenia bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Za súčasť nesústredeneho postupu okresného súdu možno považovať aj vydanie uznesenia okresného súdu z 2. decembra 2013, ktoré bolo na odvolanie sťažovateľky v rámci autoremedúry uznesením okresného súdu z 19. februára 2015 zrušené pre závažné procesné pochybenie spočívajúce v tom, že okresný súd postupom podľa § 58 ods. 2 Exekučného poriadku nenariadil v exekučnej veci sťažovateľky pojednávanie.

V súvislosti s namietanou dĺžkou napadnutého konania ústavný súd zohľadnil aj skutočnosť, že na jeho celkovú dĺžku mal nezanedbateľný vplyv aj postup krajského súdu, ktorý o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu zo 17. augusta 2010 (súdny spis bol po úkonoch vykonaných súdom prvého stupňa v odvolacom konaní predložený krajskému súdu v januári 2011) rozhodol až v decembri 2012 a súvisiaci spisový materiál vrátil okresnému súdu vo februári 2012, čo však nemôže ísť na ťarchu okresného súdu.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu poznamenaného viacerými obdobiami opakovanej krátkodobej nečinnosti, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že konanie nie je ani po piatich rokoch právoplatne skončené, preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu porušené a vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončená, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej

sa sťažovateľka domáhajúca sa vybavenia svojej záležitosti nachádza (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka sa okrem vyslovenia porušenia označeného práva domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné zaoberať sa aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľky na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €. Tento svoj návrh odôvodňuje „*dlhodobým porušením práv v konaní nečinnosťou cca 44 mesiacov*“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu (viac ako 5 rokov), prihliadol na viaceré dlhodobé obdobia jeho nečinnosti, skutkovú a právnu zložitost' veci, správanie sťažovateľky v posudzovanom období, ako aj na aktívny postoj sťažovateľky v priebehu napadnutého konania, ktorým sa podieľala na odstraňovaní stavu svojej právnej neistoty.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 1 500 € sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka v sťažnosti žiada, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania v sume 355,72 € za dva úkony právnej pomoci – prípravu a prevzatie veci a podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 1 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18

ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľkou vyčíslené trovy konania, ktoré požaduje v tomto konaní uhradiť, neprekračujú sumu, ktorá jej patrí podľa vyhlášky, ústavný súd jej preto priznal úhradu trov konania v ňou požadovanej výške.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku (bod 4 výroku tohto nálezu)].

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2015